

נקמה? השמצה? תקיעת סכין? התכחות? ילד-סיכוחם של מנהיגי ישראל מכוסם סכר-התקפה קיצוני עליהם

להרשות לעצמה לא להגן עליהם: שכבות העובדים החלשים והנחשלים ביותר.

★ ★ ★

אריאלי, המבטא את השנתיים האחרונות כיועץ בינלאומי בכיר לענייני מסים (פעם מטעם האו"ם לממשלת ציילון)

עוד

תיתכו

מהפכה

ועכשיו, בשם קרן המטבע הבינלאומית, כי מאלאחי, מגלה כי הנכס העיקרי של מדינת ישראל הוא האדם הישראלי. אריאלי היה רוצה לשמן את גלגלי המשק. באמון בזולת, אהבת הזולת וסבלנות כלפיו. אין אריאלי סתם ציוניאוטופי. בהרבה נושאים הוא אומר מה שיש לו להגיד ישר לעיניו:

• **תוספת-היוקר:** אין הוא חסיד של תוספת-היוקר הבלתי-מבחינה. הוא היה

של אריאלי לראות את האמת הערומה ו-העצובה. אמת שהוא מתאר בספרו.

★ ★ ★

כ תב אריאלי, בסיגנון המוכיר לכל כי הוא קיבל את חינוכו באנגליה, בבית הספר הלונדוני כלכלה: "דרושים לאדם כוחות בלתי רגילים כדי שילמד יורק כדי עבודה, מבלי שיהיה לו ממי ללמוד."

ועוד: "דומה הדבר לחבר אנשים הנמצאים בחדר מואר כהלכה, שהם מכירים אותו היטב. אך כדי להתקדם יש צורך לעבור לחדר סמוך, השרוי באפילה. המנהיגים הם אלה הרואים קוויאור באפילה, ומוכנים להתקדם לחדר הסמוך ולשכנע את האחרים ללכת בעיקבותיהם. אריאלי סבור שהגיע הזמן שהמשק הישראלי יעבור "לחדר סמוך". הוא משוכנע שחדר זה "שרוי באפילה", ומעל לכל הוא

ג כר נאה מאד, בעל מקצוע יבש מאוד: כלכלן. גם מה שיש לו לומר הוא עטף במשפטים יבשים, בספר הנושא שם יבש: הנהגת המשק — המשבר והמוצא. אבל מה שאריאלי אריאלי אומר בספרו נוסף דם. כי כל פרק נועץ כסכין בבשר ההנהגה העליונה של המישטר. ואם כי אריאלי נמנע בקפדנות מלנקוב בשמות כלשהם, ברור שהאיש המייצג בעיניו את ההנהגה הזאת הוא פינחס ספיר.

★ ★ ★

אשר נפגש השבוע אריאלי (49) עם נציגי העתונות, בבית סוקולוב בתל-אביב, לקראת הופעת ספרו, אפפה אותו שאלה גדולה: מדוע הוא עושה זאת? שכן אריאלי אינו משמין מקצועי, לא אופוזיציונר מדופלם, ולא אויב המישטר. להפך: הוא גדל ועלה בתוך המישטר. במשך 16 שנותיה הראשונות של המדי-

הנהגה?

אסון!

מדעף פיצויי התיקרות לנוקמים — אמר מי שאמר כי הממוצע בארץ הוא פחות מ-ארבע נפשות למשפחה, אך כאשר מחירי נדל עולית מחיר זה או אחר מדברים רק על האלמנה עם שמונה ילדים.

• **רמת המסים:** המסים גבוהים מדי — מעבר לנטל מסים מסויים, שכנראה כבר עברנו אותו בארץ.

• **מיבנה הממשלה:** המיבנה בלתי יעיל, בנוי לעתים קרובות על-מנת לפתור בעיות אישיות (במסיבת העיתונאים, לרגל צאת ספרו, שאל: "האם נוצר, באופן זמני, תפקיד סגן ראש-הממשלה בשביל אבא אבן רק בגלל שאשכול רצה את זלמן ארן בתור שר-החינוך, או האם יש צורך בסגן ראש-הממשלה כשלעצמו?")

• **תיכנון:** תיכנון לשם תיכנון אין לו כל ערך. תלוי מה מתכננים — לא כדאי לתכנן דוגמת-אופנה לכמה עונות מראש, שכן ברור שהנסיבות תשתנינה.

• **בנייה ציבורית:** אם רוצים ל-העמיד לרשות העולים החדשים בתים בי-נתיים נוחים, אין כל סיבה מיוחדת שאלה ייבנו על-ידי משרד השיכון ולא על-ידי קבלנים פרטיים.

★ ★ ★

אם יישאר מישטר זה, עם הנהגה זאת, על כנו, רואה מנתח-האלימים אריאלי רק שחורות.

הוא חושש לחופש, פשוטו כמשמעו: "ראינו כבר לא ארץ אחת בה נפגם החופש על אף קיום ביה-נבחרים, ואל לנו לבנות על האמונה שאצלנו זה לא יקרה."

יותר מזה —

• **ספק אם שיטת הביקורת הפרלמנ-טית הקיימת בישראל מספיקה כדי להבטיח שכוח (משקי) עצום זה, המרוכז בידי ה-מנהיגות, ינוצל אמנם כהלכה, או שהמנהי-גות לא תיהפך במשך הזמן לעריצות."**

• **ההפצצה של אריאלי היא בכמה מלים, ה-מופיעות כבאקצרי באמצע ספרו. מזהיר הוא:**

• **מהפכות הן תוצאה הנובעת מכך ש-מישטר קופא על שמריו, ועם חלוף הזמן מצטברים והולכים הגורמים התובעים שינוי. מכיון שהשינוי אינו בא הדרגתי, מגיע נרע בו שוברים להצצים את המישטר...**

• **ואל ניתפש לאשלייה שאצלנו לא תיתכן מהפכה."**

• **דברים אלה, כשלעצמם, אינם מהפכניים, אלא שעד כה אמרו אותם מתימעים, שלחמו בעיקבות במישטר הקיים.**

• **החידוש בהנהגת המשק — המשבר ו-המוצא הוא שאת הדברים האלה אומר כן-המישטר המובהק אריאל אריאלי.**

יודע כי אין מנהיגי המדינה רואים "קווי-אור" באפילה. וזה לא מפני שאין קוויאור — אלא מפני שאין הם מנהיגים. כפי שהצהיר במסיבת העיתונאים שלו: "לא מספיק כשירות ציבורי, דרוש כושר!"

מדינה המוציאה חצי-מיליון ל"י על אי-מון טייס-סילון, הוא סבור, מן הראוי

הוקעת

ההנהגה

הכושרת

שתוציא גם כמה אלפי לירות על אימון מנכ"ל משרד ממשלתי.

★ ★ ★

אנתו העיקרית של אריאלי היא כי צד להכניס את מדינת ישראל למאה העשרים, מעשה אותו אינם מסוגלים המנ-היגים הנוכחים לבצע. חסרונם היסודי של אלה, חוץ מחוסר כושר כללי, הוא שהם רואים רק את הטווח הקצר של הבעיה, פותרים כל עניין בצורה המאוחרת והגור-עה ביותר, מן היום למחר.

לא עולה על דעתם — וזה גם מעל לכוחם — לחשב פתרונות ולחפש מוצא מן המשבר לטוח הארוך. הם כנראה תמימי-דעים עם הרב-כלכלן הבריטי, הלורד מיינרד קיינס, שאמר פעם כי "בטווח הארוך כולנו מתים."

הואיל ואריאלי חי מאד, הוא איננו נסוג ואיננו מתחר על הוקעת ההנהגה הכושלת. לדעתו המיתון מיותר לגמרי, והוא מקטין את התפוקה הלאומית במקום להגדילה. הוא, בסך הכל, הודאה מצד ההנהגה שאין היא יודעת מה לעשות. ולא רק שאין היא יודעת מה לעשות, אלא היא אף מתפרקת מכל אחריות.

למשל: במקום לנסות לפתור אחת ה-בעיות המרכזיות של המשק, בעיית יחס-העבודה, יוזמת ההנהגה חוסר-עבודה מתוך תקווה שכלל שתגדל האבטלה יקל לה לפ-תור את בעיות-היסוד של יחסי-העבודה תחת שוט האבטלה (כגון העלאת פרוי-העבודה, בעיית ההיעדרות מן העבודה). אין זאת, אומר אריאלי, אלא הפקרות. כי הנפגעים בשיטה זאת הם אלה, שההסתדרות יכולה

נה היה אחד האנשים המרכזיים של המנ-גן הממשלתי. הוא עלה מתפקיד סגן מנהל המכס בחיפה, לתפקיד הרם של ה-ממונה על הכנסות המדינה. בין השניים כיהן כסגן מנכ"ל משרד האוצר וכמזכיר ועדת השרים לענייני כלכלה. בימי המנדט היה סוחר שלחים ועורות, ומזכיר כללי של הממונה על רכוש האוייב.

גם במישור המפלגתי עשה חייל. הוא כבר הספיק לעמוד בראש מחלקת האיר-גון של מפא"י, ולרכוז את גיוס הכספים של המערך בבחירות האחרונות לכנסת. הוא חבר מוזכרות מפא"י עד עצם היום הזה. אם כן — מדוע נעץ סכינו בראשי המישטר?

הסבר אחד היה: מתוך נקמה. שכן עד ערב הבחירות ממש, לא היה ספק בלב איש כמעט, כי אריאל אריאלי הוא אחד הכוכבים העולים של המישטר, וכי מובטח לו מקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת. עוד יותר מזה: היה ברור כי אחרי ה-בחירות נכון לו תפקיד רם יותר — של סגן-שר, או אולי שר. עובדה ששני כוכבים שדרכו יחד עמו בשמי מפא"י — זאב שרף וליובה אליאב — הלכו בדרך שכולם ניבאו לאריאלי. הראשון הוא שר המיסחר והתעשייה, השני מכהן כסגנו.

★ ★ ★

א כל אריאלי איננו שר, או סגן שר. אפילו כרשימת המועמדים לא הוכנס. אשם בכך, ישרות, שר האוצר פינחס ספיר. כי למרות שאריאלי היה פקיד בכיר מאוד במשרד האוצר, לא אהב אותו ספיר מעולם. הוא ראה בו ירושה מימי אשכול, שחובה עליו לשאתה לזמן מה. ביצורו בעמדה פוליטית נבחרת היתה מעניקה לו מעמד של מחנקה — לא רק של יריב, איבה זו דחפה את אריאלי, זמן קצר לאחר הבחירות, להגיש את התפטרותו. הנהגת המשק — המשבר והמוצא אינו, לפי גירסה זאת, אלא פרעון החוב.

חושך

ואין

מנהיג

התשובה המתבקשת מקריאת הספר: אחרי שהשתחרר מן האחריות השוטפת לאותם מעשים שהוא עתה מוקיע, נפקחו עיניו

• הוצאת עמיקם, 191 עמודים.

• מה שלא מנע אותו כבר אז להילחם בשורה של פרות קדושות. אריאלי היה אחד המתנגדים החריפים ביותר להרכבת מכי-ניות בארץ, דבר שלא היקנה לו ידיוותיות מצד פנחס ספיר, מקיס התעשיות המקומיות בכל מחיר. כיום נוהג אריאלי במכונית פולקסוואגן.

ארבעה סטודנטים, צעירי רפ"י, התמקמו מול שולחן הוויאט-קונג, הציבו מולו מוצב משלהם: שולחן עמוס חוברות-תעמולה רש-מית של שגרירות ארצות-הברית, שהסבירו מדוע הוויאט-קונג הם פושעים.

המארינס לא הסתפקו בכך. הם ציירו גם כריות משלהם, בנוסח: "במקום הוויאט-קונג, תרום לבית-שאן!"

מסביב לשני המוצבים התגודדו הסטו-דנטים, כשחלק תורם לאלה וחלק לאלה, והרוב מתווכח ומחליף גידופים. מן הקומה השנייה המטירו אויבי הוויאט-קונג מטבעות על שולחנם, שנאספו על-ידי צעירה שחרחרת.

במהלך הקרב נפצעה אחת מלוחמות ה-וויאט-קונג, הסטודנטית אילנה ברגר. היא נקעה את אצבעה ונשלחה לבית-חולים. בפי המארינס נקראה הלוחמת "בהמה קוממוני-טית".

מוצב מול מוצב. בינתיים הגבירו גם הוויאט-קונג את נשקם. הם נוספו מעליהם כרזת-ענק שהודיעה: "יפוטר איתן גפני!"

סטודנטים ליר שולחנות התרמה*
"אין סתירה בין זה לזה"

מזכיר ועדה-סטודנטים אינו שוטר! פעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטה — חוקית!

ואו התערב האו"ם, בדמות ועדה-סטודנ-טית. כמו בעצרת הכללית, נאמרו דברים כדורבנות. "בהמה גסה!" קרא דן אלמן, חבר ההצעה, לעבר אחת המתרימות, כשהוא קורע את כרזת הוויאט-קונג.

אבל המשא-ומתן התנהל בשקט מאחורי הקלעים. בטיכומי הורה עודד חרמוני, יו"ר ועדה-סטודנטית, לאיתן גפני להחזיר את הפנקסים והכרזות, פסק כי התערבותו היתה חריגה מסמכותו. הוא ניסה להשתיק את העניין, ביקש מן המתרימים שלא לכו-תוב על כך לזרוב, בטאון הסטודנטים. גפני, לכתב העולם הזה: "אינני שולל תרומות, אם כי זהו עניין שנוי במחלוקת. יתכן ששינוי בכך שהתערבתי. אם לא הייתי מתערב היתה אולי נמנעת הקטטה. בכל אופן, אני פעלתי מתוך יוזמה פרטית שלי."

בשוך הקרב נגנזו חוברות-התעמולה ה-אמריאיות. המארינס אספו כסף למען בית-שאן, הוויאט-קונג למען תרופות לוויאט-נאם, וחלק מן הסטודנטים תורמים גם לאלה וגם לאלה. "אין שום סתירה בין זה לזה!" פסקה דעת-הקהל העולמית.

מנגנון

גבול העקשנות

יפה סטולר איבדה הרבה במנונת ה-השמדה. על אכידה אחת לא חשבה במי-ן (המשך בעמוד 14)

• בתחתית התמונה שולחן הוויאט-קונג. בחלק העליון: שולחן המארינס.